

—
Верховний
Суд

Аналіз здійснення правосуддя
Касаційним кримінальним судом
у складі Верховного Суду
у першому півріччі 2019 року

У Касаційному кримінальному суді у складі Верховного Суду (далі – ККС ВС) упродовж першого півріччя 2019 року **на розгляді усього перебувало** (із урахуванням нерозглянутих за попередній рік) **10 932** [10 568]¹ процесуальних звернень (касаційних скарг, подань, клопотань, заяв) та кримінальних проваджень (справ), що на 3,4 % більше порівняно з аналогічним періодом 2018 року. Із них надійшло на розгляд нових – **4 369**.

Із загальної кількості процесуальних звернень та кримінальних проваджень, що перебували на розгляді, **93,9 %** [93,8 %] становили касаційні скарги на судові рішення суду першої або апеляційної інстанції, заяви про перегляд судових рішень і справи кримінального судочинства – **10 266** [9 916].

На розгляді ККС ВС також перебувало **547** [453] подань, клопотань про направлення кримінального провадження (справи) з одного суду до іншого (більше на 20,8 % порівняно з аналогічним періодом 2018 року); **67** [108] заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами (на 38 % менше); **52** [89] процесуальних звернень у справах про адміністративні правопорушення (менше на 41,6 %), із них подань про визначення підсудності у цих справах – **6** [5].

ЗАГАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ЗВЕРНЕНЬ І КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ (СПРАВ), ЩО ПЕРЕБУВАЛИ НА РОЗГЛЯДІ ККС ВС У ПЕРШОМУ ПІВРІЧЧІ 2019 РОКУ

У ККС ВС діють **три судові палати**. Перша та Друга судові палати (сформовані 8 грудня 2017 року) розглядають кримінальні провадження всіх

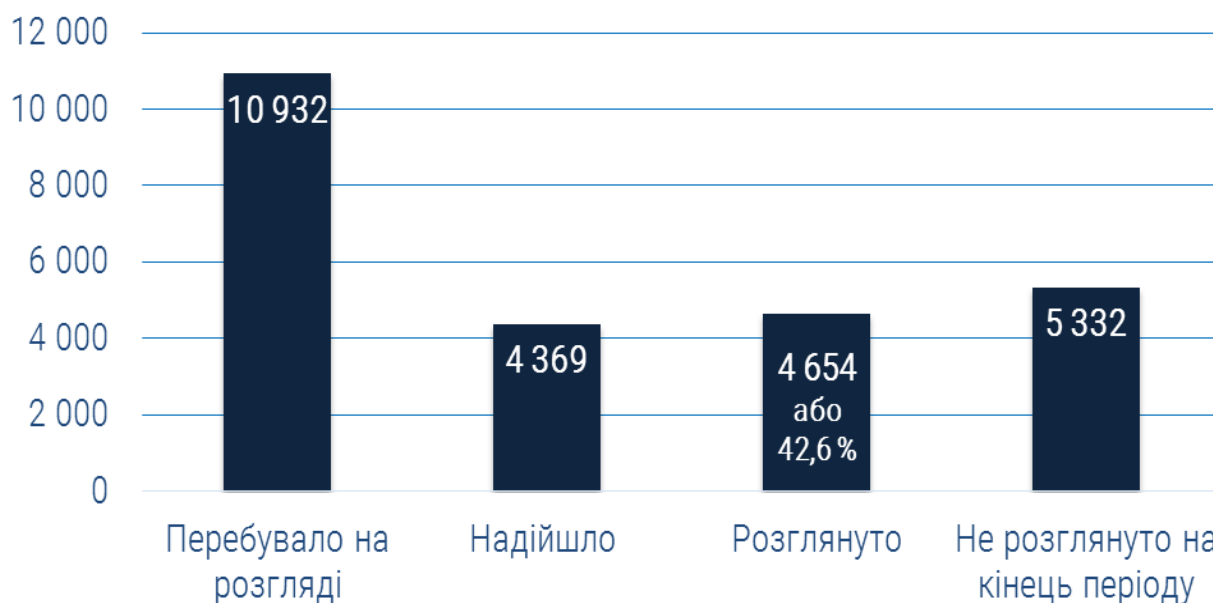
¹ Тут і далі у квадратних дужках наведено відповідні дані за перше півріччя 2018 року

категорій. Третя судова палата (сформована 21 травня 2019 року) спеціалізується на розгляді кримінальних проваджень, пов'язаних із корупційними злочинами.

Станом на 30 червня 2019 року правосуддя у ККС ВС здійснювали 37 суддів.

Показник середньої кількості процесуальних звернень і кримінальних проваджень, **що перебували на розгляді**, у розрахунку на одного суддю² становив **390** [440]; із них касаційних скарг, заяв про перегляд судового рішення – **367** [413]. Середня кількість нових процесуальних звернень і кримінальних проваджень, **що надійшли на розгляд**, у розрахунку на одного суддю становила **156** [418].

РУХ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ЗВЕРНЕНЬ І КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ (СПРАВ) У ПЕРШОМУ ПІВРІЧЧІ 2019 РОКУ

У першому півріччі 2019 року суддями ККС ВС усього **розглянуто 4 654** [4 678] процесуальних звернень та кримінальних проваджень (без урахування касаційних скарг, провадження в яких відкрито), або **42,6 %** [44,3 %] від кількості тих, що перебували на розгляді упродовж періоду, що аналізується.

Структура розглянутих (**4 654**) процесуальних звернень і кримінальних проваджень:

- касаційні скарги, кримінальні провадження – **86,2 %**, або **4 012** [4 061];

² Показник навантаження розраховано із урахуванням середньої кількості суддів, які здійснювали правосуддя у ККС ВС протягом першого півріччя 2019 року (до 23 травня 2019 року правосуддя у ККС ВС здійснювали 25 суддів, з 23 травня 2019 року – 37 суддів).

- подання, клопотання про направлення кримінального провадження з одного суду до іншого в межах юрисдикції різних апеляційних судів, а також про направлення кримінального провадження з одного суду апеляційної інстанції до іншого – **11,6 %**, або **541** [435];
- процесуальні звернення у справах про адміністративні правопорушення – **1,1 %**, або **52** [89];
- заяви про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами – **1,1 %**, або **49** [91].

Із загальної кількості розглянутих процесуальних звернень майже кожне друге визнано неприйнятним (повернуто, відмовлено у відкритті касаційного провадження або визнано таким, що не підлягає розгляду відповідно до частини четвертої статті 368 Кримінально-процесуального кодексу України 1960 року).

У тому числі майже кожне п'яте розглянуте процесуальне звернення **повернуто** або **визнано таким, що не підлягає розгляду**, – **934** [1 378], або **20,1 %** [29,5 %] від кількості розглянутих.

Постановлено ухвалу **про відмову у відкритті касаційного провадження** у **1 315** [1 335] процесуальних зверненнях (майже кожне четверте розглянуте процесуальне звернення), або **28,3 %** [28,5 %] від кількості розглянутих. Із них ухвал з мотивованими відмовами у відкритті касаційного провадження – **849** [648], або **64,6 %** [48,5 %].

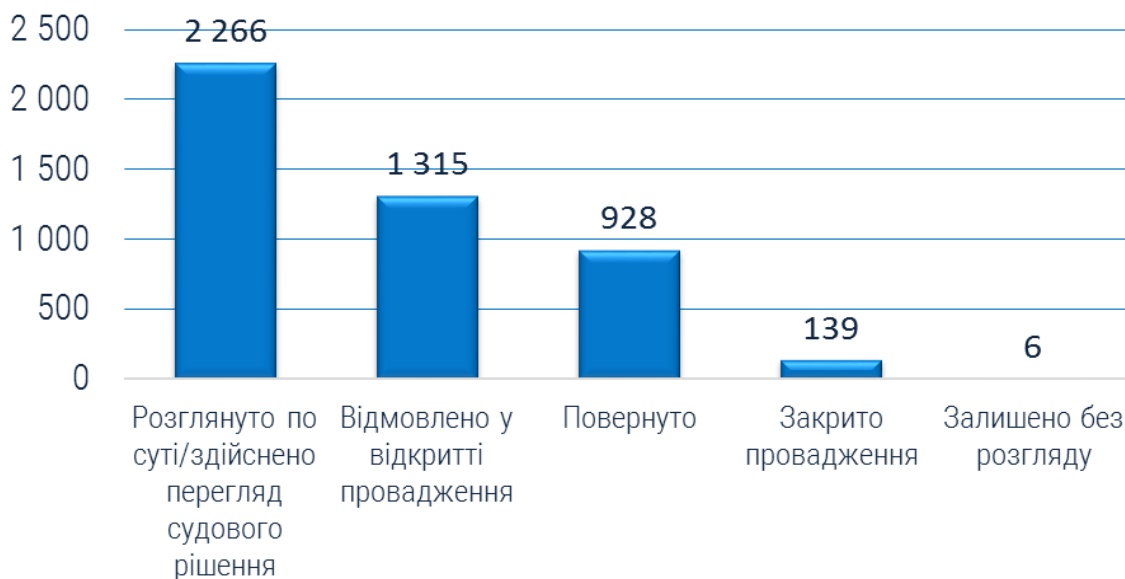
Відкрито касаційне провадження у **1 484** [2 750] касаційних скаргах і заявах про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами, або **14,4 %** [27,4 %] від кількості касаційних скарг, заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами, що перебували на розгляді.

Із загальної кількості розглянутих процесуальних звернень та кримінальних проваджень **по суті розглянуто 2 266** [1 786], або **48,7 %** [38,2 %] від усіх розглянутих упродовж першого півріччя 2019 року.

Із них за касаційними скаргами на судові рішення **розглянуто по суті** та здійснено перегляд судових рішень у **1 716** [1 358] кримінальних провадженнях (справах), що на 26,4 % більше.

Закрито касаційне провадження відповідно до положень статті 432 Кримінального процесуального кодексу України у **139** [179] касаційних скаргах.

РЕЗУЛЬТАТИ РОЗГЛЯДУ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ЗВЕРНЕНЬ І КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ (СПРАВ) У ПЕРШОМУ ПІВРІЧЧІ 2019 РОКУ

У першому півріччі 2019 року у порядку частини першої статті 434¹ Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК) на розгляд усього складу **Другої судової палати ККС ВС** передано 1 кримінальне провадження. На розгляді усього складу цієї палати перебувало 2 кримінальних провадження. Із них по суті розглянуто 1 кримінальне провадження; інше кримінальне провадження передано на розгляд до Великої Палати ВС у порядку частини п'ятої першої статті 434¹ КПК.

На розгляд **об'єднаної палати ККС ВС** у порядку частини другої статті 434¹ КПК передано 10 кримінальних проваджень. Усього перебувало на розгляді об'єднаної палати ККС ВС 12 кримінальних проваджень. Із них розглянуто 8 кримінальних проваджень (66,7 %).

На розгляд **Великої Палати ВС** у порядку статті 434¹ КПК передано 7 кримінальних проваджень.

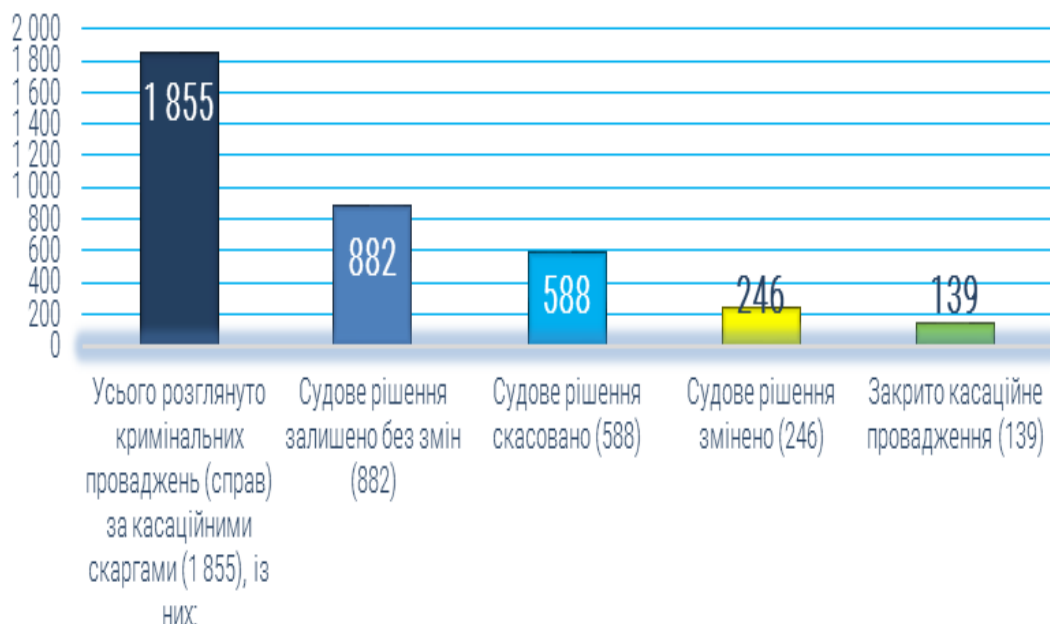
Показник **середньої кількості розглянутих процесуальних звернень і кримінальних проваджень у розрахунку на одного суддю**³ становив 166 [195].

Станом на 30 червня 2019 року **нерозглянутими** залишилися **48,8 %** [55,7 %] процесуальних звернень і кримінальних проваджень (із урахуванням касаційних скарг, провадження в яких відкрито, але розгляд на кінець періоду, що аналізується, не здійснено). Крім того, кожне сьоме процесуальне звернення, що

³ Показник навантаження розраховано до середньої кількості суддів, які здійснювали правосуддя у ККС ВС протягом першого півріччя 2019 року (до 23 травня 2019 року правосуддя у ККС ВС здійснювали 25 суддів, а з 23 травня 2019 року – 37 суддів).

перебувало на розгляді, було залишено без руху і встановлено необхідний строк для усунення недоліків – 1 523 [2 386].

РЕЗУЛЬТАТИ КАСАЦІЙНОГО ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ (СПРАВАХ) У ПЕРШОМУ ПІВРІЧЧІ 2019 РОКУ

У першому півріччі 2019 року за касаційними скаргами на судові рішення розглянуто по суті 1 716 [1 358] кримінальних проваджень (справ), що на 26,4 % більше, стосовно 1 936 [1 379] осіб.

Закрито касаційне провадження у 139 [179] касаційних скаргах відповідно до положень статті 432 Кримінального процесуального кодексу України.

Касаційний перегляд рішень місцевих та апеляційних загальних судів здійснено за участю сторін кримінального провадження та інших учасників судового провадження. Клопотань від учасників судового провадження про здійснення провадження за їх відсутності не надходило.

За результатами касаційного розгляду у задоволенні скарги відмовлено та судові рішення **залишено без зміни** у 882 [838] кримінальних провадженнях (справах) стосовно 951 [851] особи, що на 11,8 % більше. Їх частка від загальної кількості судових рішень, переглянутих у касаційному порядку (без урахування тих, касаційне провадження в яких закрито), становила 51,4 % [61,7 %].

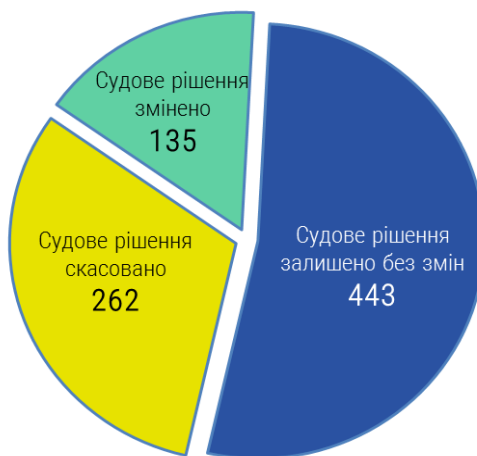
Касаційну скаргу задоволено та судові рішення **скасовано** у 588 [449] кримінальних провадженнях (справах) стосовно 704 [454] осіб, що на 55,1 % більше, або 34,3 % [33,1 %].

Із них судові рішення скасовано із закриттям кримінального провадження (справи) у 5 [4] провадженнях стосовно 5 [4] осіб, або 0,9 % [0,9 %] від загальної кількості скасованих у касаційному порядку судових рішень.

Судові рішення скасовано із призначенням нового розгляду у 583 [445] кримінальних провадженнях (справах) стосовно 699 [450] осіб, що на 55,3 % більше, або 99,1 % [99,1 %] від загальної кількості скасованих у касаційному порядку судових рішень), у тому числі із призначенням нового розгляду у суді першої інстанції – у 49 [45] кримінальних провадженнях (справах) стосовно 96 [45] осіб, у суді апеляційної інстанції – у 534 [400] кримінальних провадженнях (справах) стосовно 603 [405] осіб.

Судові рішення змінено у 246 [71] кримінальних провадженнях (справах), що у 3,5 раза більше, стосовно 281 [74] особи, або 14,3 % [5,2 %] від загальної кількості судових рішень, переглянутих у касаційному порядку.

РЕЗУЛЬТАТИ ПЕРЕГЛЯДУ РІШЕНЬ СУДУ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ, ЯКІ В АПЕЛЯЦІЙНОМУ ПОРЯДКУ ЗАЛИШЕНО БЕЗ ЗМІНИ (ЗА КІЛЬКІСТЮ ОСІБ)

У тому числі у касаційному порядку стосовно 840 [532] осіб переглянуто рішення суду першої інстанції, які в апеляційному порядку були залишені без змін (на 57,9 % більше). Їх частка від загальної кількості осіб, стосовно яких у касаційному порядку перевірено судові рішення, становила 43,4 % [38,6 %].

За наслідками їх перегляду касаційну скаргу задоволено та судові рішення скасовано стосовно 262 [121] осіб; їх частка від загальної кількості осіб, щодо яких у касаційному порядку переглянуто залишені без зміни в апеляційному порядку рішення суду першої інстанції, становила 31,2 % [22,7 %].

У тому числі *судове рішення скасовано із закриттям кримінального провадження* у справі стосовно **5 [3]** осіб, або **1,9 % [2,5 %]** від загальної кількості осіб, щодо яких у касаційному порядку скасовано рішення суду першої інстанції.

Із *призначенням нового розгляду судове рішення скасовано* стосовно **257 [118]** осіб, або **98,1 % [97,5 %]**, у тому числі із призначенням нового розгляду у суді першої інстанції – стосовно **68 [14]** осіб, у суді апеляційної інстанції – стосовно **189 [104]** осіб.

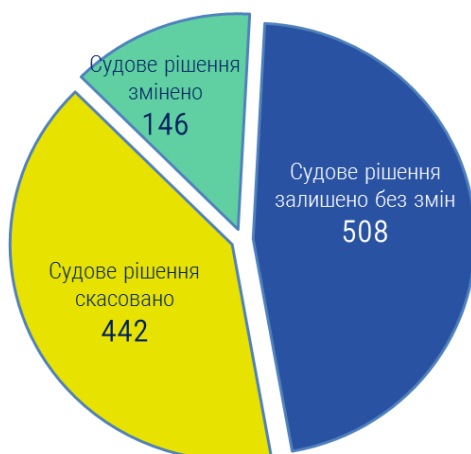
Змінено судове рішення стосовно **135 [34]** осіб, що у 4 рази більше, або **16,1 % [6,4 %]**.

У задоволенні касаційної скарги відмовлено та судове рішення **залишено без змін** стосовно **443 [377]** осіб (**52,7 % [70,9 %]** від загальної кількості осіб, щодо яких у касаційному порядку переглянуто рішення суду першої інстанції).

За результатами розгляду касаційних скарг найбільший відсоток осіб⁴, стосовно яких *скасовано рішення суду першої інстанції*, зафіксовано в судах областей: Волинської – 62,5 % (скасовано 20 судових рішень із 32 переглянутих у касаційному порядку), Вінницька – 44,7 % (21 із 47), Закарпатська – 42,9 % (3 із 7); найменший відсоток таких осіб відмічався в судах областей: Івано-Франківської – 5,6 % (1 із 18), Луганської – 10 % (1 із 10).

Найбільший відсоток осіб, стосовно яких *змінено судові рішення суду першої інстанції*, зафіксовано в судах областей: Полтавської – 40,7 % (11 із 27), Запорізької – 32,4 % (12 із 37), Херсонська – 32,1 % (9 із 28); найменший відсоток таких осіб спостерігався в судах областей: Миколаївської – 4,8 % (1 із 21), Львівської – 5,6 % (2 із 36), Київської – 8,1 % (3 із 37), Тернопільської – 8,7 % (2 із 23).

РЕЗУЛЬТАТИ ПЕРЕГЛЯДУ РІШЕНЬ СУДУ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ, ЯКІ В АПЕЛЯЦІЙНОМУ ПОРЯДКУ БУЛО ЗМІНЕНО АБО СКАСОВАНО (ЗА КІЛЬКІСТЮ ОСІБ)

⁴ Від кількості осіб, стосовно яких переглянуто рішення суду першої інстанції кожного окремого регіону.

У касаційному порядку також **переглянуто судові рішення** стосовно 1 096 [847] осіб, щодо яких **в апеляційному порядку рішення суду першої інстанції було змінено або скасовано**, що на 29,4 % більше; їх частка від загальної кількості осіб, стосовно яких у касаційному порядку перевірено судові рішення, становила **56,6 % [61,4 %]**.

За наслідками їх перегляду касаційну скаргу задоволено та судові рішення **скасовано** стосовно **442 [333]** осіб; їх частка від загальної кількості осіб, щодо яких у касаційному порядку переглянуто змінені або скасовані в апеляційному порядку рішення суду першої інстанції, становила **40,3 % [39,3 %]**.

У тому числі судові рішення *скасовано із призначенням нового розгляду* стосовно **442 [332]** осіб, у тому числі із призначенням нового розгляду у суді першої інстанції – стосовно **28 [31]** осіб, у суді апеляційної інстанції – стосовно **414 [301]** осіб.

Змінено судові рішення стосовно **146 [40]** осіб, або **13,3 % [4,7 %]** від загальної кількості осіб, щодо яких у касаційному порядку переглянуто змінені або скасовані в апеляційному порядку рішення суду першої інстанції.

У задоволенні касаційної скарги відмовлено та судові рішення **залишено без змін** стосовно **508 [474]** осіб, або **46,4 % [56 %]**.

За результатами розгляду касаційних скарг найбільший відсоток осіб⁵, щодо яких *скасовано рішення апеляційних загальних судів*, ухвалені ними в апеляційному порядку, відмічався в судах областей: Рівненської – 68,4 % (скасовано 13 судових рішень із 19 переглянутих у касаційному порядку), Волинської – 63,9 % (23 із 36), Одеської – 63,3 % (31 із 49); найменший відсоток таких осіб зафіксовано в судах областей: Хмельницької – 36,4 % (12 із 33), Івано-Франківської – 36,7 % (11 із 30), Вінницької – 38,1 % (16 із 42).

Найбільший відсоток осіб, стосовно яких *змінено судові рішення апеляційних загальних судів*, ухвалені ними в апеляційному порядку, спостерігався в судах областей: Луганської – 48,1 % (13 із 27), Івано-Франківської – 36,7 % (11 із 30), Черкаської – 29,6 % (8 із 27); найменший відсоток таких осіб зафіксовано в судах областей: Запорізької – 5,9 % (2 із 34), Кіровоградської – 5,9 % (1 із 17), Донецької – 7,1 % (4 із 56).

⁵ Від кількості осіб, стосовно яких переглянуто рішення суду апеляційної інстанції кожного окремого регіону.

РЕЗУЛЬТАТИ КАСАЦІЙНОГО ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ
ЗА РОЗДІЛАМИ ОСОБЛИВОЇ ЧАСТИНИ КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ
(ЗА КІЛЬКІСТЮ ОСІБ)

№ з/п	Розділи Кримінального кодексу України	Статті Кримінального кодексу України	Кількість осіб, стосовно яких у касаційному порядку переглянуто судові рішення		Відсоток, % від загальної кількості осіб	
			перше півріччя 2018 року	перше півріччя 2019 року	перше півріччя 2018 року	перше півріччя 2019 року
1	Загалом осіб, із них за злочини:		1 379	1 936	–	–
2	проти власності	(ст. 185–198)	615	654	44,6	33,8
3	проти життя та здоров'я особи	(ст. 115–145)	242	384	17,5	19,8
4	проти безпеки руху та експлуатації транспорту	(ст. 276–292)	162	220	11,7	11,4
5	у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення	(ст. 305–327)	126	182	9,1	9,4
6	у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг	(ст. 364–370)	68	130	4,9	6,7
7	корупційні злочини	відповідно примітки до статті 45 КК	89	113	6,5	5,8

Кількість засуджених за **вчинення тяжких та особливо тяжких злочинів**, щодо яких судові рішення було переглянуто у касаційному порядку, становила 1 188 осіб (майже кожна друга особа); їх частка від загальної кількості осіб, стосовно яких у касаційному порядку переглянуто судові рішення, – **61,4 %**; із них 347 осіб (майже кожний шостий) було засуджено за вчинення особливо тяжких злочинів (17,9 %).

Упродовж першого півріччя 2019 року судьями ККС ВС за наслідками перегляду судових рішень у кримінальних провадженнях (справах) **звільнено з-під варті 40 [13]** осіб.

У касаційному порядку перевірено ухвалені загальними судами **виправдувальні вироки** у кримінальних провадженнях (справах) стосовно **127** осіб. Судові рішення залишено без зміни стосовно **57,5 %**, або **73 [51]** осіб.

У 3,3 раза збільшилася кількість перевірених у касаційному порядку вироків у кримінальних провадженнях (справах) стосовно осіб, **засуджених до довічного позбавлення волі** за умисне вбивство за обтяжуючих обставин – **23 [7]**. Вирок залишено без зміни стосовно **14 [6]** засуджених осіб, або **60,9 % [85,7 %]**. Вирок змінено та покарання у виді довічного позбавлення волі замінено на позбавлення волі на певний строк стосовно **5** осіб (**21,7 %**), із них із перекваліфікацією дій засудженого щодо **1** особи. Стосовно **4 [1]** осіб, або **17,4 % [14,3 %]**, вироки скасовано.

У першому півріччі 2019 року на розгляді ККС ВС також перебувало **67 [108]** заяв про перегляд судових рішень за **нововиявленими обставинами**, що на 38 % менше. За результатами розгляду **46 [89]** заяв було повернуто або відмовлено у відкритті кримінального провадження; їх частка від кількості тих, що перебували на розгляді, становила **68,7 % [82,4 %]**. Розглянуто по суті **3** заяви. За результатами розгляду заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами залишено без задоволення **2** заяви, за **однією** заявою вимоги задоволено.

